

همایش سراسری رویکردهای نوین ارزشیابی آموزشی در علوم پزشکی

مشهد مقدس - ۶ اردیبهشت ماه ۱۳۸۹

کیفیت و ارزشیابی آن در آموزش عالی

دکتر حسین کریمی مونی: استادیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد
طاهره یبغی: کارشناس آموزش و پرورش ناحیه ۴ مشهد
مجید نقره دانی: کارشناس آموزش دانشگاه آزاد اسلامی فردوس
علی عماد زاده: عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد
دکتر محمد رضا عابدینی: استادیار دانشگاه علوم پزشکی بیرجند
حسن باباورد: کارشناس پرستاری بیمارستان هاشمی نژاد

زمینه و هدف: آشنای نا کافی با رویکرد های کیفیت و ارزشیابی آن در آموزش عالی باعث عدم بکارگیری آنها و یا استفاده نابجا از آنها شده است. لذا معرفی کامل جنبه های مختلف کیفیت و ارزشیابی به بر طرف شدن ابهامات موجود در مورد آنها کمک نموده و نقش مؤثری در بکارگیری آنها دارد. بدین منظور این مقاله با هدف معرفی کیفیت و ارزشیابی آن در آموزش عالی تهیه و آنها را در جنبه های مختلف به بحث گذاشته است.

روش کار: برای رسیدن به هدف این پژوهش اطلاعات با استفاده از منابع کتابخانه ای، اینترنتی و مکاتبه با انجمن های پژوهشی جمع آوری و سپس مقالات و مطالبی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شد. مطالب استخراج شده با تجارب عملی پژوهشگران تلفیق و به بحث گذاشته می شود.

مرور بر متون: اهداف عمده نظام آموزش عالی در هر کشور را می توان بر چهار محور تصویر کرد:

- ۱- کمک به تحقق هدفهای اجتماعی از طریق فراهم نمودن برابری فرصتهای آموزش عالی
- ۲- برآوردن تقاضای اجتماعی برای آموزش عالی متناسب با ویژگیها، انگیزه ها، انتظارات و تسهیلات افراد و تسهیل فرایند یادگیری مستمر (مادام العمر)
- ۳- پرورش نیروی انسانی متخصص مورد نیاز توسعه کشور و کمک به حل مسایل جامعه
- ۴- پیشبرد مرزهای دانش و تولید دانش نو

با توجه به اهداف ذکر شده مسلم است که نظام آموزش عالی یک نظام پویا، هوشمند، هدفمند و دارای دو بعد کمی و کیفی است و به منظور تحقق اهداف دانشگاهی نظام آموزش عالی کشور باید با توجه به نیازهای محیطی به تدوین رسالت، مأموریت، هدفهای ویژه و سپس نظام ارزشیابی خود پردازند.

همایش سراسری رویکردهای نوین ارزشیابی آموزشی در علوم پزشکی

مشهد مقدس - ۶ اردیبهشت ماه ۱۳۸۹

ارزشیابی: ارزیابی نقش خطیری در تضمین کیفیت در آموزش عالی بازی می کند اهمیت ارزیابی از آن جهت است که واقعیت یا کیفیت آنچه که می خواهد محقق شود تعیین می گردد. ارزیابی اطمینان می دهد که تا چه اندازه عملکرد نظام های آموزش عالی مطابق نیازهای مورد نظر برنامه ریزی شده و تحقق یافته است. ارزشیابی در نظام آموزش عالی به دنبال اهداف چند جانبه ای می باشد که بی توجهی به آن، عواقب خطرناکی برای برنامه ها و سازمانهای آموزشی خواهد داشت.

کیفیت در آموزش عالی

تعاریف متعددی برای کیفیت ارائه شده است. شبکه بین المللی تضمین کیفیت در آموزش عالی دو تعریف جامع برای کیفیت ارائه کرده است:

۱- کیفیت به عنوان تطابق وضعیت آموزش عالی با استانداردهای از قبل تعیین شده

۲- کیفیت به عنوان تطابق وضعیت آموزش عالی با رسالت، هدف و انتظارات یاران آموزشی

با توجه به اینکه استانداردهای آموزشی متناسب کشور ما وجود ندارد، لذا تعریف دوم کاربردی تر به نظر می رسد.

ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی

الگوهای زیادی برای ارزشیابی کیفیت در آموزش عالی پیشنهاد شده است. در میان این، الگوی اعتبار بخشی کار برد وسیع تری داشته است. بطور کلی اعتبار بخشی مترادف با ارزیابی بیرونی می باشد. این ارزیابی فرآیندی است که از طریق آن، یک موسسه به واسطه صلاحیتهای تشکیل دهنده اش، به وسیله نهاد بیرونی معتبر شناخته می شود. در اجرای الگوی اعتبار بخشی به بخش اول آن (ارزیابی درونی) بیشتر توجه نموده اند. به عبارت دیگر خود نگرایی را که نظام دانشگاهی باید ابتدا از وضعیت موجود خود به عمل آورد ارزیابی درونی قلمداد کرده اند. برخی کشورها توجه ویژه ای به این داشته اند که قبل از ارزیابی بیرونی، نظامهای دانشگاهی باید بتوانند به قضاوت در باره خود پردازند. هدف هر دو نوع ارزشیابی، ارتقاء کیفیت در آموزش عالی می باشد. این دو نوع ارزشیابی تفاوتهای عمده با یکدیگر دارند.

بحث و نتیجه گیری: کیفیت و ارزشیابی بر اساس فلسفه های خاص و به منظور کسب اطلاعات در مورد مشکلات و چگونگی ارتقاء و بهبود نظام های آموزشی بنا نهاده شده اند. هر کدام از آنها در حل مشکلات آموزش عالی نقش خاصی دارند، لذا دانستن مفاهیم مشترک و متفاوت این دو رویکرد و به کارگیری آنها برای تمام کسانی که درگیر آموزش هستند کاملاً ضروری است تا فرآیند دستیابی به اهداف دانشگاه را تسهیل نمایند.